
SÜRDÜRÜLEBİLİR FİNANSMAN ÇERÇEVESİ

Mayıs 2022

İçindekiler

1.	Giriş.....	3
1.1.	TKYB'nin misyonu	4
1.2.	Faaliyetler ve Banka'nın Stratejisi.....	4
1.3.	TKYB'nin Sürdürülebilir Finansman Gerekçesi.....	5
1.4.	TKYB'nin Sürdürülebilirlik Yaklaşımı	5
2.	TKYB Sürdürülebilir Finansman Çerçevesinin Temelleri.....	8
3.	Gelirlerin Kullanımı.....	9
4.	Değerlendirme ve Seçim Süreci	19
5.	Gelirlerin Yönetimi	20
6.	Raporlama.....	21
	Ekler	24
	Dışlama Listesi.....	24

1. Giriş

Türkiye Kalkınma ve Yatırım Bankası (TKYB), kurulduğu 1975 yılından bu yana Türkiye'nin kalkınmasına ve büyümesine katkıda bulunmaktadır. T.C. Hazine ve Maliye Bakanlığı'nın %99,08 oranında hisseye sahip olduğu TKYB, güçlü kamu desteği, güvencesi ve güveniyle hareket etmektedir. Banka, güçlü temelleri ve istikrarlı yapısıyla Türkiye'nin kalkınma hedeflerine doğru ilerlemesinde önemli bir misyon üstlenmiştir.

Banka, köklü tarihi boyunca farklı alanlarda piyasa yapıcılığı görevini üstlenmiştir. TKYB'nin önemli kilometre taşlarından bazıları şunlardır:

- Kamu bankaları arasında ilk ISO 14001 çevre yönetimi sertifikasını aldı,
- CDP (Carbon Disclosure Project) İklim Değişikliği Programı'na gönüllülük esasına dayalı olarak raporlanmıştır (CDP, Türkiye'den 50 imzacısı bulunan dünyanın en büyük iklim eylem hareketidir),
- Dünya Bankası'nın hibe programı RSM'yi (Risk Paylaşım Mekanizması) jeotermal arama projelerine uygulayan ilk ve tek Banka,
- EIF-NPI (Ulusal Tanıtım Kuruluşları) Programının bağlı üyesi oldu,
- UNEP-FI Sorumlu Bankacılık İlkeleri'nin kurucu imzacısı
- BM Küresel İlkeler Sözleşmesi Türkiye Sürdürülebilir Finansman Bildirgesi'ni imzalayan ve Yenilenen Küresel İşbirliği için İş Dünyası Liderleri Bildirgesi'ni imzalayan Türkiye, sektörün önde gelen bankalarının konut kredileri ile teminatlandırılmış varlığa dayalı menkul kıymet ihraç etti,
- Türk Standartları Enstitüsü'nden "İklim Dostu Kuruluş" sertifikası aldı
- Türkiye'nin ilk sosyal sukukunu ihraç etti
- Türkiye'nin ilk düşük karbon ekonomisine geçiş tahvilinin ihracı için finansal danışmanlık hizmetleri sağladı
- Türkiye'de Etki Yönetimi için Çalışma İlkeleri'ni imzalayan ilk kurumdur.

TKYB, geride bıraktığı 47 yılda sürdürülebilir ekonomik kalkınmanın en temel gereksinimi olan uzun vadeli kaynak sağlayarak farklı sektörlerden çok sayıda şirketin yatırımlarının desteklenmesinde kilit rol oynamıştır. Dünyanın önde gelen finansman kuruluşlarıyla karşılıklı güvene dayalı güçlü ilişkileri ve saygın konumuyla Banka, Türkiye'de istihdam, gelir ve refah düzeyini artırmak amacıyla enerji, enerji verimliliği, sanayi, turizm, finans, sağlık ve imalat başta olmak üzere çeşitli sektörlerde doğrudan kredilendirme veya toptan bankacılık yoluyla iş dünyasına finansman sağlamaktadır. Banka, 2030 yılına kadar BM Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri (SDGs) ışığında sürdürülebilir kalkınmanın finansmanına odaklanmaktadır.

1.1. TKYB'nin misyonu

TKYB'nin temel amacı, Türkiye'nin sürdürülebilir kalkınma öncelikleri doğrultusunda yatırımcıların finansman ve danışmanlık ihtiyaçlarını karşılamak, sermayenin tabana yayılmasına ve yapısal dönüşüme katkıda bulunmak, yerli ve yabancı kuruluşlarla işbirliği yapmaktır. Bu hedef doğrultusunda Banka, çevresel ve sosyal sürdürülebilirliği, sürdürülebilir ve kapsayıcı kalkınmanın temel bir bileşeni olarak görmektedir. Banka, sürdürülebilir kalkınmanın üç boyutunun ele alınması gerektiğinin bilincindedir

- ekonomik, sosyal ve çevresel - dengeli ve bütüncül bir şekilde ele almaktadır. Bu nedenle TKYB, ana misyonunu "müşterilerinin finansal ve danışmanlık ihtiyaçlarını karşılayarak sürdürülebilir kalkınma öncelikleri doğrultusunda ülkemizde yapısal dönüşüme ve adil sermaye dağılımına katkıda bulunmak; dinamik, yenilikçi, çevreye ve topluma duyarlı bankacılık anlayışıyla çalışanlarına ve diğer tüm paydaşlarına değer katmak" olarak belirlemiştir.

1.2. Faaliyetler ve Banka'nın Stratejisi

TKYB, bankacılık faaliyetlerine iki odak noktasına odaklanan özel bir sürdürülebilirlik stratejisi entegre etmiştir. Kalkınma bankacılığı kültürünün doğal bir unsuru olan bu strateji, Türkiye Kalkınma ve Yatırım Bankası'nın değişim ve modernizasyonlar ışığında revize edilmiş misyon, vizyon ve ana stratejik hedeflerini ortaya koymaktadır. Banka'nın sürdürülebilirlik stratejisi, Türkiye'nin sürdürülebilir kalkınmasını destekleyerek geleceğe yatırım yapan, bu konudaki kararlı ve sorumlu bankacılık anlayışında kararlı olan örnek bir bankacılık yapısı etrafında geliştirilmiştir. Türkiye Kalkınma ve Yatırım Bankası'nın "Sürdürülebilir Kalkınmanın Desteklenmesindeki Rolü" ve "Sorumlu Bankacılık Yaklaşımı" çerçevesinde belirlediği öncelikler, ortaya koyduğu hedefler ve gösterdiği performans, Banka'nın sürdürülebilirlik konusundaki nihai stratejisine katkı sağlamakta ve bu alandaki küresel ve ulusal zorlukların aşılmasına yardımcı olmaktadır.

Sürdürülebilir Kalkınmayı Desteklemedeki Rolümüz

Sürdürülebilir kalkınmayı desteklemedeki rolümüz, stratejik hedeflerimiz ve kalkınma bankacılığındaki misyonumuz tarafından şekillendirilmektedir. Kapsayıcı ve stratejik finansman sağlamaya devam etmek ve iklim değişikliğiyle mücadele için gösterilen finansal çabaları desteklemek için küresel, sektöre özgü, ulusal bakış açımızı korumaya teşvik ediyoruz.

Türkiye Kalkınma ve Yatırım Bankası'nın Sürdürülebilir Kalkınmayı Destekleme Rolü ışığında geliştirdiği strateji dört önemli alana odaklanmaktadır:

- Sürdürülebilir Kalkınma Hedeflerini gerçekleştirmek için iklim değişikliği ile mücadele eden düşük karbon ekonomisine geçiş, bilinçli üretim-tüketim, yoksulluğun ortadan kaldırılması, gezegenimizin korunması vb.
- Türkiye'nin sürdürülebilir kalkınma öncelikleriyle uyumlu finansmana erişim
- Banka'nın çevresel ve sosyal etkisi
- Öncelikli sektörlerde ve istihdam yaratmada sanayi kuruluşlarına ve KOBİ'lere destek ve katkı sağlanması

Sorumlu Bankacılık Yaklaşımı

Yenilenen kimliğimizle 47 yıllık geçmişe sahip bir Banka olarak, çalışanlarımızla birlikte aydınlık bir gelecek için çalışmaya devam etmeyi, çevreye duyarlı yaklaşımımızı sürdürmeyi, müşterilerimizi bu doğrultuda seçip yönlendirmeyi ve gücümüze güç katacak dijital yolculuğumuza devam etmeyi hedefliyoruz.

Türkiye Kalkınma ve Yatırım Bankası'nın Sorumlu Bankacılık Yaklaşımı ışığında geliştirdiği strateji altı önemli alana odaklanmaktadır:

- Kapsamlı çevresel ve sosyal risk yönetimi ve ESG (Çevresel, Sosyal ve Yönetişim) Kriterlerinin bankacılık faaliyetlerine entegrasyonu
- Sorumlu insan kaynakları yaklaşımı ve fırsat eşitliği (Çeşitlilik, etik ve insan hakları)
- Bilgi güvenliği ve dijital dönüşüme odaklanın
- Müşteri deneyimi yönetimi
- Güvenli ve sağlıklı çalışma ortamı
- Çalışan gelişimi ve yetenek yönetimi

1.3. TKYB'nin Sürdürülebilir Finansman Gerekçesi

TKYB, Banka'nın sürdürülebilir aktif büyümesini destekleyen güçlü bir fonlama yapısı oluşturma hedefi doğrultusunda, Türkiye'nin sürdürülebilir kalkınmasına katkı sağlayan öncelikli sektörlerdeki projelere finansman sağlamak üzere uluslararası kalkınma finansmanı kuruluşlarından fon temin etmiştir. KFK'lardan sağlanan fonlara ek olarak TKYB, Uygun Sürdürülebilir Projelerine finansman sağlayarak fonlama tabanını çeşitlendirmeye, sermaye piyasalarına girmeye ve böylece daha geniş bir yatırımcı tabanına ulaşmaya karar vermiştir. Bu kapsamda, Banka'nın sürdürülebilirlik yapısı altında daha geniş finansman araçları ihraç etmesine olanak sağlamak üzere Sürdürülebilir Finansman Çerçevesi yayımlanmıştır.

1.4. TKYB'nin Sürdürülebilirlik Yaklaşımı

Kurulduğu ilk günden bu yana Türkiye'nin kalkınmasına ve büyümesine önemli katkılarda bulunan Türkiye Kalkınma ve Yatırım Bankası, ülke ekonomisine daha fazla katkı sağlamak amacıyla finansman ve kredilendirme faaliyetlerini sürdürülebilir kalkınma odaklı olarak sürdürmektedir.

Banka, sürdürülebilirlik stratejisini "sürdürülebilir kalkınmanın desteklenmesindeki rolü" ve "sorumlu bankacılık yaklaşımı" olmak üzere iki odak noktası üzerine kurmuş ve bu odak noktaları Türkiye Kalkınma ve Yatırım Bankası'nı Türkiye'nin sürdürülebilir kalkınmasını destekleyerek daha parlak bir gelecek için çalışma hedefine yönlendirmiştir.

Banka'nın kalkınma bankacılığı stratejisi kapsamında BM SKH'lerine katkısı açısından odaklandığı alanlar, Türkiye'nin hedefleri göz önünde bulundurularak yürüttüğü faaliyetler ve fonladığı projeler etrafında şekilleniyor. Banka, 2030 yılı için belirlenen küresel hedefleri aşağıdaki ana başlıklara sağladığı katkılarla desteklemektedir

SKA odaklı alanlar, Türkiye'nin yenilenebilir enerji üretimi, endüstriyel verimlilik, istihdam artışı ve kapsayıcı ekonomik büyüme hedeflerine ulaşmasına yardımcı olmaktadır.

Banka, finansal getirilerin yanı sıra ölçülebilir olumlu sosyal veya çevresel etkilere katkıda bulunmak amacıyla ulusal ve uluslararası kuruluşlarla stratejik işbirliklerini sürdürmektedir. Türkiye Kalkınma ve Yatırım Bankası, Sorumlu Bankacılık İlkeleri'nin kurucu imzacılarından biridir. Banka ayrıca BM Küresel İlkeler Sözleşmesi'nin insan hakları, işgücü, çevre ve yolsuzlukla mücadele alanlarındaki on ilkesini de taahhüt etmiştir. Ayrıca TKYB, Uluslararası Finans Kurumu (IFC) tarafından koordine edilen küresel bir girişim olan Etki Yönetimi için Çalışma İlkeleri'ni Türkiye'de imzalayan ilk kurumdur.

Banka'nın operasyonel faaliyetleri ve finansal hizmetleri sonucunda ortaya çıkabilecek doğrudan ve dolaylı çevresel ve sosyal etkilerini yönetmek amacıyla sürdürülebilirlik stratejisi ve politikaları geliştirmek ve gerekli çalışmaları yürütmek üzere 2021 yılında Sürdürülebilirlik ve Çevresel Sosyal Etki Yönetimi Müdürlüğü kurulmuştur. Sürdürülebilirlik ve Çevresel Sosyal Etki Yönetimi Müdürlüğü, Kredi Sürecinde Çevresel ve Sosyal Risk Değerlendirmesi uyarınca tanımlanan görevleri yerine getirmek, Çevresel Sosyal ve Yönetişim konularını Banka'nın tüm finansman süreçlerine entegre etmek, Türkiye'nin sürdürülebilir kalkınma yolunda ilerlemesine ve SKH'lere ulaşmasına katkıda bulunmak, sürdürülebilirlik alanındaki iç ve dış gelişmeleri takip etmek, Sürdürülebilirlik ve Entegre Yönetim Sistemi faaliyetlerini ve üyeliklerini yürütmek, TKYB'nin sürdürülebilirlik, entegre ve karbon şeffaflığı proje raporlarını hazırlamak, Sürdürülebilirlik Komitesi'nin gerekliliklerini yerine getirmekle sorumludur.

Banka, çevresel ve sosyal risk değerlendirmesinin tüm yatırım ve kredi uygulamalarında rutin karar alma süreçlerinin bir parçası olması gerektiğine inanmaktadır. Bu nedenle Çevresel ve Sosyal Yönetim Sistemi (ÇSYS) geliştirilmiştir. Bu sistem kredi vadesi boyunca uygulanmakta ve yatırımın kredi, itibar, çevresel ve sosyal risklerine karşı koruma sağlamayı amaçlamaktadır. Banka, tüm kredilendirme faaliyetlerini ulusal, çevresel ve sosyal yasa ve yönetmeliklere, Banka politika ve prosedürlerine, IFC (Uluslararası Finans Kurumu) Performans Standartları, Dünya Bankası Çevresel ve Sosyal Standartları ve AİB (Asya Altyapı Yatırım Bankası) Çevresel ve Sosyal Standartları gibi diğer ilgili uluslararası çevresel ve sosyal standartlara ve Türkiye Cumhuriyeti'nde halihazırda geçerli olan ve Banka'nın uymayı taahhüt ettiği Paris Anlaşması da dahil olmak üzere onaylanmış uluslararası sözleşmelere uygun olarak değerlendirmektedir.

Türkiye Kalkınma ve Yatırım Bankası, Banka'nın operasyonel faaliyetlerinin ve finansal hizmetlerinin potansiyel doğrudan ve dolaylı çevresel ve sosyal etkilerinin etkin bir şekilde yönetilmesi için Ocak 2020 tarihli Yönetim Kurulu onayı ile oluşturulan "Çevresel ve Sosyal Politika" ve "Kredi Sürecinde Çevresel ve Sosyal Risk Değerlendirme Prosedürü" gerekliliklerini uygulamaktadır. Sürdürülebilirlik ve Çevresel Sosyal Etki Yönetimi Bölümü, Çevresel ve Sosyal Politika ile Kredi Sürecinde Çevresel ve Sosyal Risk Değerlendirme Prosedürü gerekliliklerinin uygulanmasından ana sorumludur. Banka, sektör veya finansman miktarından bağımsız olarak finansman sağladığı veya fon sağladığı tüm projelere çevresel ve sosyal risk değerlendirme sürecini uygular. Çevresel ve Sosyal Politika'nın takibinden ve güncellenmesinden 2020 yılında kurulan Sürdürülebilirlik Komitesi, onaylanmasından ve yürürlükten kaldırılmasından ise Yönetim Kurulu sorumludur. Banka, Çevresel ve Sosyal Politikası doğrultusunda, aşağıdaki yatırımları desteklememekte ve finanse etmemektedir

çevre ve toplum üzerinde kabul edilemez etkileri olabilir. Banka, finanse ettiği yatırımlarda biyoçeşitliliği ve kültürel mirası korumayı taahhüt eder. Ayrıca Banka, Türkiye'nin taraf olduğu ulusal mevzuat veya uluslararası sözleşmeler uyarınca yasaklanmış olan ve Çevresel ve Sosyal Politika'ya ekli Hariç Tutulanlar Listesi'nde yer alan faaliyetleri bilerek finanse etmez.

Banka, tüm finansman faaliyetleri için, yatırımların yürürlükteki tüm çevresel, sağlık, güvenlik ve sosyal (projeden etkilenen kişiler, topluluklar ve işçilerle ilgili olan ve sosyoekonomik durum, arazi edinimi, savunmasızlık, cinsiyet kimliği, insan hakları, kültürel kaynaklar/miras, iş ve çalışma koşulları, toplum sağlığı ve güvenliği ve karar alma sürecine katılım ile ilgili konular) yasa, yönetmelik ve standartların yanı sıra Türkiye Cumhuriyeti'nde halihazırda geçerli olan onaylanmış uluslararası sözleşmelere uygun olmasını şart koşmaktadır.

Banka tarafından krediler ve kredilendirme faaliyetleri ile ilişkili çevresel ve sosyal riskleri kategorize etmek ve değerlendirmek için bir masaüstü uygulaması olan Çevresel Risk Değerlendirme Aracı (ERET) kullanılmaktadır. Çevresel ve sosyal risk kategorizasyonu, kaynak verimliliği, atıklar/atık su, hava emisyonları, toprak ve su kalitesi, gürültü, iş sağlığı ve güvenliği, toplum sağlığı ve güvenliği, arazi edinimi, biyoçeşitlilik ve paydaş katılımı dahil ancak bunlarla sınırlı olmamak üzere sosyal ve çevresel kriterlere dayalı olarak belirlenir. Belirlenen çevresel ve sosyal risk kategorisine göre, Banka riskleri ve etkileri azaltmak için eylem planları geliştirir ve kredi süresi boyunca performansı izler. Çevresel ve sosyal risklerin ve etkilerin etkin bir şekilde anlaşılmasını sağlamak ve uygun olduğu durumlarda sahaya özgü bir yönetim planının hazırlanmasını desteklemek için bir kredinin değerlendirilmesi sırasında saha ziyaretleri gerçekleştirilebilir. Kredi süresi boyunca TKYB'nin tüm yatırım faaliyetleri için çevresel ve sosyal izleme yapılır. Çevresel ve Sosyal Risk Değerlendirme ve İzleme Sürecinin detayları aşağıda verilmiştir:

- I. **Hariç Tutulanlar Listesi Kontrolü:** Kredi başvurusu sırasında hariç tutulanlar listesi kontrolü yapılır, faaliyet hariç tutulanlar listesinde yer alıyorsa kredi başvurusu reddedilir ve süreç devam etmez.
- II. **Proje Dokümantasyonunun Toplanması:** Yatırımın/projenin ulusal mevzuata uygunluğunun değerlendirilmesi ve yatırımın/projenin çevresel ve sosyal performansının incelenmesi için gerekli olan ilgili bilgi ve belgeler Müşteriden talep edilir.
- III. **Çevresel ve Sosyal Risk Değerlendirmesi ve Kategorizasyonu:** Çevresel ve Sosyal Risk Kategorizasyonu, Geçerli Çevresel ve Sosyal Standartları referans alan Çevresel ve Sosyal Risk Değerlendirme Modeli (ERET) kullanılarak gerçekleştirilir. Çevresel ve sosyal risk kategorizasyonu, kaynak verimliliği, atıklar/atık su, hava emisyonları, toprak ve su kalitesi, gürültü, iş sağlığı ve güvenliği, toplum sağlığı ve güvenliği, arazi edinimi, biyoçeşitlilik ve paydaş katılımı dahil ancak bunlarla sınırlı olmamak üzere sosyal ve çevresel kriterlere göre belirlenir.
- IV. **Çevresel ve Sosyal Durum Tespiti ve Çevresel ve Sosyal Eylem Planının Hazırlanması:** Yüksek Riskli İşlemler (Kategori A ve Kategori B+ Projeler)

Projenin çevresel ve sosyal risk kategorisinin A olarak belirlenmesi durumunda, bağımsız danışman tarafından hazırlanan durum tespit raporu, belirlenen çevresel ve sosyal riskleri azaltmak için gerekli olan etki azaltıcı önlemleri derleyen önerilen bir Çevresel ve Sosyal Yönetim Planı içermelidir. ÇSEP, TKYB'nin kendi Çevresel ve Sosyal Politikası, Yürürlükteki Çevresel ve Sosyal Standartlar ve

TKYB'nin Kredi Kuruluşlarının işlem için geçerli olan gereklilikleri. Bu genel olarak çevresel ve sosyal etki değerlendirme ve yönetim raporlarının uluslararası standartlara göre hazırlanmasını, bunların istişare için açıklanmasını, kapsamlı paydaş katılımını ve bir Şikayet Giderme Mekanizmasının kurulmasını içerecektir.

Kredinin çevresel ve sosyal risk kategorisi B+ olarak belirlenmişse, Çevresel ve Sosyal Uzman, bağımsız bir Çevresel ve Sosyal Danışmanın geçerli Çevresel ve Sosyal Standartlara göre bir Çevresel ve Sosyal Durum Tespiti gerçekleştirip gerçekleştirmeyeceğine karar verir ve çevresel ve sosyal riskleri ve etkileri raporlar.

Diğer İşlemler (Kategori B- ve Kategori C Projeleri)

Kredinin çevresel ve sosyal risk kategorisi B- ve C olarak belirlenmişse, uygunluk kontrolleri yapılır ve Çevresel ve Sosyal Uzman tarafından ÇSEP hazırlanır. ERET Modeli değerlendirme sonuçları, nihai risk kategorisi, ÇSEP ve ek notlar kredi sözleşmesinde yer alır.

- V. **Kredi Onayı ve Eylem Planının Kredi Sözleşmesine Entegrasyonu:** Kredi Komitesi Çevresel ve Sosyal Değerlendirmeyi gözden geçirir. Kredinin Kredi Komitesi ve/veya Yönetim Kurulu tarafından onaylanmasının ardından, Banka'nın Kredi Verenleri proje değerlendirme süreci hakkında bilgilendirilir. Standart çevresel ve sosyal taahhütler tüm kredi sözleşmelerine dahil edilir ve gerekirse çevresel ve sosyal değerlendirmenin spesifik bulgularını yansıtan ek taahhütler ile ÇSEP ve İzleme Planı eklenir. İlk kullandırmadan önce Müşterinin bu taahhütleri yerine getirmesi gerekmektedir. Bu taahhütler temel olarak yatırım/proje öncesinde alınması gereken çevresel izinler ve ÇSEP'te tanımlanan başlangıç gereklilikleri ile ilgilidir.
- VI. **Çevresel ve Sosyal İzleme:** Çevresel ve sosyal izleme kredi dönemi boyunca devam etmektedir.

2. TKYB Sürdürülebilir Finansman Çerçevesinin Temeli

TKYB'nin iklim değişikliğiyle mücadeleye katkıda bulunma ve sürdürülebilir kalkınmayı teşvik etme taahhüdü doğrultusunda, TKYB, Çerçeve'de belirtilen Uygunluk Kriterlerine uygunluk yoluyla belirlenen Uygun Projeleri finanse etmek ve/veya yeniden finanse etmek için Sürdürülebilir Finansman Araçları (Yeşil / Sosyal / Sürdürülebilirlik Finansman Araçlarını içeren) ihraç etmeyi amaçlayan bu Sürdürülebilir Finansman Çerçevesini oluşturmuştur.

Bu Çerçeve kapsamında ihraç edilebilecek Sürdürülebilir Finansman Araçları aşağıda tanımlanmıştır:

- **Yeşil Finansman Araçları:** Uygun Yeşil Projeleri finanse etmek ve/veya yeniden finanse etmek için tahviller (**Uygun Yeşil Proje Kategorileri** altındaki Gelirlerin Kullanımı bölümünde tanımlandığı gibi);
- **Sosyal Finansman Araçları:** Uygun Sosyal Projeleri finanse etmek ve/veya yeniden finanse etmek için tahviller (**Uygun Sosyal Proje Kategorileri** altındaki Gelirlerin Kullanımı bölümünde tanımlandığı gibi);
- **Sürdürülebilirlik Finansmanı Araçları:** Uygun Yeşil Projelerin (**Uygun Yeşil Proje Kategorileri** altındaki Gelirlerin Kullanımı bölümünde tanımlandığı gibi) ve/veya **Uygun Sosyal Projelerin (Uygun Sosyal Proje Kategorileri** altındaki Gelirlerin Kullanımı bölümünde tanımlandığı gibi) bir karışımını finanse etmek ve/veya yeniden finanse etmek için tahviller.

3. Gelirlerin Kullanımı

3.1. Çerçevenin Tutarlılığı, Mevcut Standartlarla Uyum

TKYB'nin Sürdürülebilirlik Tahvili Çerçevesi, ICMA ¹Yeşil Tahvil İlkeleri ("GBP", 2021 versiyonu⁽²⁾), Sosyal Tahvil İlkeleri ("SBP", 2021 versiyonu⁽³⁾) ve Sürdürülebilirlik Tahvili Rehberi ("SBG", 2021 versiyonu⁽⁴⁾) ile Kredi Piyasası Birliği ("LMA") Yeşil Kredi İlkeleri ("GLP", 2021 versiyonu⁽⁵⁾) ve Sosyal Kredi İlkeleri ("SLP", 2021 versiyonu⁽⁶⁾) uyarınca tasarlanmıştır.

Çerçeve, aşağıdaki dört ortak temel bileşenle uyumludur:

- Gelirlerin kullanımı
- Proje değerlendirme ve seçim süreci
- Gelirlerin yönetimi
- Raporlama

3.2. Uygun Yatırım Türleri

Bu Çerçeve kapsamında ihraç edilen Sürdürülebilir Finansman Araçlarının gelirleri, uygun sosyal projeleri ve uygun yeşil projeleri finanse etmek veya yeniden finanse etmek için kullanılacaktır. Uygun sosyal ve yeşil proje kategorileri Uygun Sürdürülebilir Projeler bölümünde listelenmiştir. TKYB, Banka'nın stratejisi doğrultusunda bu sosyal ve yeşil yatırımlarla sürdürülebilir kalkınmaya katkıda bulunmayı amaçlamaktadır ve proje kategorilerinin tümü BM Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri ile uyumludur. Uygun sosyal ve yeşil projeleri belirlemek için Değerlendirme Süreci'nde tanımlanan uygunluk kontrolleri yapılacaktır. Ayrıca sosyal ve yeşil projelerin tamamı için TKYB'nin Çevresel ve Sosyal Politikası ve Prosedürü doğrultusunda çevresel ve sosyal kategorizasyon, Çevresel ve Sosyal Eylem Planı hazırlama ve izleme çalışmaları yapılacaktır.

1 ICMA İlkelerine ICMA'nın internet sitesinden ulaşılabilir (www.icmagroup.org, "Sürdürülebilir Finans" Bölümü, "İlkeler, Kılavuzlar ve El Kitapları" Alt Bölümü).

2 [Buradan](#) ulaşabilirsiniz.

3 [Buradan](#) ulaşabilirsiniz.

4 [Buradan](#) ulaşabilirsiniz.

5 [Buradan](#) ulaşabilirsiniz.

6 [Buradan](#) ulaşabilirsiniz.

Bu Çerçeve kapsamında ihraç edilen Sürdürülebilir Finansman Araçlarının gelirlerinin kısmen veya tamamen sürdürülebilir projelerin finansmanına ve/veya yeniden finansmanına tahsis edilmesi, yeni veya mevcut projelere uygulanmak üzere aşağıdaki uygunluk kriterlerine tabidir.

3.3. Geri Bakma Süresi

Bu Çerçeve kapsamında ihraç edilen Sürdürülebilir Finansman Araçlarının gelirleri, Uygun Projelerle ilişkili olan ve söz konusu Yeşil/Sosyal/Sürdürülebilirlik Finansman Aracının ihracından 36 ay öncesine kadar uzatılan kredileri finanse etmek için kullanılabilir.

3.4. Uygun Sürdürülebilir Projeler

Sürdürülebilir finansman araçları ile finanse edilen projeler, ICMA Yeşil Tahvil İlkeleri (2021 versiyonu), Sosyal Tahvil İlkeleri (2021 versiyonu) ve Sürdürülebilirlik Tahvili Kılavuzları (2021 versiyonu) ile LMA Yeşil Kredi İlkeleri (2021 versiyonu) ve Sosyal Kredi İlkeleri (2021 versiyonu) doğrultusunda belirlenen aşağıdaki uygun proje kategorilerinden ve teknik uygunluk kriterlerinden en az birine uygun olacaktır.

Uygun Sosyal Proje Kategorileri

BM SKH	Uygunluk Kriterleri	ICMA SBP Kategorisi	Hedef Nüfus
			
	- Sağlık hizmetlerini iyileştirmeyi amaçlayan inşaat ve işletme projeleri - Halkın sağlık hizmetlerine erişimini artırmayı amaçlayan projeler - Kamu hastaneleri ve sağlık tesislerinin inşası, işletilmesi ve ekipman temini - Kadın istihdamını desteklemek için çocuk bakım tesislerinin inşası ve işletilmesi	Temel Hizmetlere Erişim	- Yetersiz hizmet alan bireylerin sağlık hizmetlerine erişim eksikliği - Yetersiz hizmet alan bireylerin eğitime erişim eksikliği - Tıbbi bakıma ihtiyacı olan bireyler - Gençler ve düşük gelirli ve/veya dezavantajlı geçmişe sahip kişiler de dahil olmak üzere genel nüfus; engelliler, işsizler, geçici koruma altındaki mülteciler - Kadınlar, iş ve çocuk yetiştirme/uzun süreli bakım verme arasında denge kuran düşük gelirli ve/veya dezavantajlı geçmişe sahip kadınlar - Çocuklar
			

- Kamu eğitim tesislerinin ve ilgili altyapının inşası ve işletilmesi veya ekipman temini

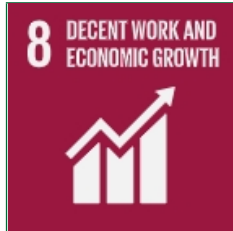

- Dijital start-up'ların, girişimlerin, KOBİ'lerin¹ büyümesinin desteklenmesi ve bunların olumlu bir sosyal/çevresel etkiye sahip olması:
- Kadınları kapsayan işletme: (i) uygun şekilde belgelenmiş temsil ve yönetim yetkisine sahip en az bir kadın hissedarı olan; veya (ii) en az bir kadın C-seviye Yöneticisi olan veya Orta Düzey Yönetici pozisyonunda en az yüzde 25 kadın temsili olan; veya (iii) ilgili sektörde gözlemlenen ortalama orandan daha yüksek oranda kadın istihdam eden ve/veya istihdam etmeyi hedefleyen,
- Düşük gelirli ve/veya dezavantajlı geçmişe sahip bireyler, engelliler, işsizler, geçici koruma altındaki mülteciler için iş yaratımını artırmayı amaçlamaktadır,
- Ekonomik olarak düşük performans gösteren ve/veya doğal afetlerden etkilenen bölgelerde faaliyet göstermek
- Eşitsizlikleri azaltmayı, insani kalkınmayı ve finansal katılımı teşvik etmeyi amaçlıyor

Sosyoekonomik ilerleme ve güçlenme (örn. varlıklara, hizmetlere eşit erişim ve bunlar üzerinde kontrol, kaynaklar ve fırsatlar; eşit katılım ve gelir eşitsizliğinin azaltılması da dahil olmak üzere piyasaya ve topluma entegrasyon

- Kadınlar, iş ve çocuk yetiştirme/uzun süreli bakım verme arasında denge kuran kadınlar
- İşsizler ve yoksulluk sınırının altında yaşayanlar
- Coğrafi ve sosyo-ekonomik açıdan dezavantajlı bölgelerdeki şirketler ve bölge sakinleri
- Yerel işletmeler ve bölge sakinleri
- Düşük gelirli ve/veya dezavantajlı geçmişe sahip bireyler; engelliler, işsizler, geçici koruma altındaki mülteciler,

¹ KOBİ'ler şu şekilde <https://en.kosgeb.gov.tr/site/tr/genel/detay/5667/definitions-and-regulations> tanımlanır:

- Özellikle kadın ve/veya genç işgücünün istihdamını artırmayı hedefleyen projeler
- Sürdürülebilir turizm sertifikası ile yerel istihdamı artıran ve yerel kültürel faaliyetleri destekleyen sürdürülebilir turizm tesisleri
- Bulaşıcı hastalıkların ve doğal afetlerin yayılmasından etkilenen bölgelerde istihdamın sürdürülmesini amaçlayan projeler

İstihdam Yaratma ve KOBİ finansmanı ve mikrofinansın potansiyel etkisi de dahil olmak üzere sosyoekonomik krizlerden kaynaklanan işsizliği önlemek ve/veya hafifletmek için tasarlanmış programlar

- Kadınlar, iş ve çocuk yetiştirme/uzun süreli bakım verme arasında denge kuran kadınlar
- İşsizler ve yoksulluk sınırının altında yaşayanlar
- Coğrafi ve sosyo-ekonomik açıdan dezavantajlı bölgelerdeki şirketler ve bölge sakinleri
- Yerel işletmeler ve bölge sakinleri
- Düşük gelirli bireyler ve/veya dezavantajlı geçmişe sahip kişiler, engelliler, işsizler, geçici koruma altındaki mülteciler dahil olmak üzere bulaşıcı hastalıkların ve doğal afetlerin yayılmasından olumsuz etkilenen hassas gruplar

- Yeterli, güvenli, besleyici gıdaya erişimi artırmayı amaçlayan gıda üretim, işleme ve depolama tesislerinin inşası ve işletilmesi; gıda kaybını ve israfını önlemeye yardımcı olacak tesisler yeterli depolama sağlar, gıda muhafazasını iyileştirir veya gıda kayıplarını önlemek için gıda zincirindeki bağlantıyı geliştirir.
- Son kullanma tarihinden önce gıda kaybını ve israfını azaltmayı amaçlayan projeler ve (yenilebilir gıdaları hayvan yemi olarak kullanan finansman projeleri hariç tutulacaktır)

Gıda güvenliği ve sürdürülebilir gıda sistemleri

- Düşük gelirli birey
- Yetersiz hizmet alan bireylerin finansal hizmetlere erişim eksikliği
- Küçük ölçekli çiftçiler

Uygun Yeşil Proje Kategorileri

BM SKH	Uygunluk Kriterleri	ICMA Kategori	GBP	AB Çevre Hedefi2
 	- Yenilenebilir enerji projeleri (en az 10.000 ton CO₂eq/yıl azaltımı veya önlenmesi): -Rüzgar enerji santrali -Güneş enerjisi santrali (GES); fotovoltaik (PV) enerji projeleri (kombine yenilenebilir enerji üretim tesisi ³ ve çatı üstü GES'ler dahil) (tarım dışı arazilerdeki GES'ler), Konsantre Güneş Enerjisi (CSP) ve güneş enerjisiyle ısıtma ve soğutma projeleri -Biyogaz enerji santrali (hammadde evsel organik atık, gübre, kanalizasyon çamuru olacaktır ⁴) - Yenilenebilir enerji ekipmanları -Uygun yenilenebilir enerji teknolojileri için gerekli olan ürünlerin, temel bileşenlerin ve makinelerin imalatı - Yenilenebilir enerji ile ilgili ileri aşama araştırma ve geliştirme projeleri enerji ve ilgili batarya teknolojileri	Yenilenebilir enerji		<u>İklim değişikliğinin azaltılması</u> İklim değişikliğine önemli katkı (1.a) Azaltma Gelecekte önemli tasarruf potansiyeli olan yenilikçi teknolojilerin kullanılması veya şebekenin gerekli şekilde güçlendirilmesi veya genişletilmesi de dahil olmak üzere (AB) 2018/2001 sayılı Direktif doğrultusunda yenilenebilir enerjinin üretilmesi, iletilmesi, depolanması, dağıtılması veya kullanılması.
	- Enerji tüketimini ve sera gazı emisyonlarını azaltmak için Enerji Verimliliği Projeleri: - Binalar (binanın yenileme öncesindeki temel performansına kıyasla net Birincil Enerji Talebinde en az %20 tasarruf sağlar). - Enerjiyi azaltmayı amaçlayan endüstriyel enerji verimliliği projeleri tüketimini ve sera gazı emisyonlarını en az %15 azaltacaktır⁵	Enerji verimliliği		<u>İklim değişikliğinin azaltılması</u> İklim değişikliğine önemli katkı (1.b) enerji verimliliğinin artırılması, enerji üretim faaliyetleri hariç, çünkü katı fosil yakıtların kullanımı çevresel olarak sürdürülebilir ekonomik faaliyetler olarak nitelendirilmemektedir.

² https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=uriserv:OJ.L_.2020.198.01.0013.01.ENG&toc=OJ.L:2020:198:TOC

³ <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2020/03/20200308-8.htm>

⁴ Gıda kaynakları ile rekabet eden hammaddeler hariç tutulacaktır.

⁵ Azaltılması zor ve karbon yoğun sektörlerle ilişkili faaliyetler/projeler hariç tutulmuştur.

- Teknik kayıpların azaltılması için iletim ve dağıtım sistemlerinin iyileştirilmesi ve elektrik iletim ve dağıtım projeleri ile yenilenebilir enerjinin güç sistemlerine entegrasyonunu desteklemek için akıllı şebeke teknolojisi projeleri (iletişim ve sensör teknolojileri, akıllı sayaçlar, izleme ve kontrol otomasyon cihazları, büyük veri/bilişim platformları)

- Projeler atık üretimini en az %5 oranında azaltmayı hedeflemektedir
- Hava emisyonlarını, atık su deşarjı kirlenici yükünü azaltmayı amaçlayan projeler⁶
- Kaynak verimliliğini en az %5 artıracak projeler

Kirliliğin önlenmesi ve kontrolü

Kirliliğin önlenmesi ve kontrolü

Kirliliğin önlenmesi ve kontrolüne önemli katkı (1.a) sera gazları dışında havaya, suya veya toprağa kirlenici emisyonların önlenmesi veya bunun uygulanabilir olmadığı durumlarda azaltılması

- Karasal ve sucul biyoçeşitliliğin korunması
 - Marine Stewardship Council (MSC), Global Aquaculture Alliance (GAA) Best Aquaculture Practice, Aquaculture Stewardship Council (ASC) sertifikaları ile sürdürülebilir balıkçılık ve su ürünleri yetiştiriciliği.
 - Akıllı sulama projeleri, sulama suyu tüketimini azaltmayı ve akıllı sulama projeleri için kontrolörler ve sensörler gibi ekipman geliştirmeyi amaçlamaktadır
- Sertifikalı sürdürülebilir tarım projeleri (AB Organik, Türk Organik Tarım Sertifikasyonu, Küresel G.A.P. ve/veya eşdeğer ulusal veya uluslararası sertifikasyon)

Canlı Doğal kaynakların ve arazi kullanımının çevresel açıdan sürdürülebilir yönetimi

Biyoçeşitliliğin ve ekosistemlerin korunması ve restorasyonu.

Biyoçeşitliliğin ve ekosistemlerin korunması ve restorasyonuna önemli katkı (1.a) doğal ve yarı doğal habitatların ve türlerin olumlu koruma statüsünün elde edilmesi veya zaten olumlu koruma statüsüne sahip oldukları durumlarda bozulmalarının önlenmesi ve karasal, deniz ve diğer su ekosistemlerinin durumlarını iyileştirmek ve sağlama kapasitelerini artırmak için korunması ve restorasyonu dahil olmak üzere doğa ve biyoçeşitliliğin korunması ekosistem hizmetleri.

⁶ Doğrudan fosil yakıtlara dayanan ve/veya fosil yakıt kullanım ömrünün uzatılmasına katkıda bulunan projeler hariç tutulmuştur.

- Düşük karbonlu araçların üretimi, geliştirilmesi, işletilmesi ve satın alınması:
 - Sıfır egzoz emisyonlu araçlar (hidrojen, yakıt hücresi, elektrik dahil).
 - Egzoz emisyon yoğunluğu en fazla 50 gCO₂e/km olan araçlar
- Raylı araçlar (trenler, tramvaylar), otomobiller, kamyonlar, otobüsler, gemiler ve tekneler dahil olmak üzere toplu taşıma⁷ üretimi, geliştirilmesi, işletilmesi, satın alınması
 - Sıfır doğrudan emisyon ile
 - Doğrudan emisyonların 25 gCO₂e/km'nin altında olması
- Enerji verimli ulaşım altyapısı⁸
 - Düşük emisyonlu taşımacılık için gerekli olan altyapı (örneğin elektrikli şarj noktaları, elektrik şebekesi bağlantı yükseltmeleri, hidrojen yakıt istasyonları veya elektrikli otoyollar).
 - Aktif hareketlilik için altyapı ve ekipman (yürüme, bisiklet, e-bisiklet ve e-scooter)

Temiz ulaşım

İklim değişikliğinin azaltılması

İklim değişikliğinin azaltılmasına önemli katkı

(1.c) temiz veya iklim-nötr hareketliliğin artırılması

- Su tüketimini en az %5 azaltmayı hedefleyen projeler (Su tüketimini kontrol etmeyi ve en aza indirmeyi amaçlayan su tüketimi izleme sistemleri, tekstil endüstrisi için boyama işlemi örneğinde suyun yeniden kullanım sistemleri ve su kaçağı tespit sistemleri)⁹

Sürdürülebilir su ve atık su yönetimi

Su ve deniz kaynaklarının sürdürülebilir kullanımı ve korunması

Su ve deniz kaynaklarının sürdürülebilir kullanımı ve korunmasına önemli katkı

(1.a) ilaç gibi yeni ortaya çıkan kirleticiler de dahil olmak üzere kentsel ve endüstriyel atık su deşarjlarının olumsuz etkilerinden çevrenin korunması ve mikro plastikler, örneğin yeterli miktarda

⁷ Fosil yakıt veya fosil yakıt karışımı kullanan ulaşım araçları uygun değildir.

⁸ Fosil yakıtların veya harmanlanmış fosil yakıtların taşınmasına adanmış altyapı uygun değildir.

⁹ Fosil yakıt kullanan faaliyetlerle ilgili projeler hariç tutulmuştur.

				kentsel ve endüstriyel atık suların toplanması, arıtılması ve deşarjı
	- İklim değişikliğine uyum, iklim gözlem ve aşırı iklim koşulları ve doğal afetlere karşı erken uyarı sistemlerinin araştırılması, geliştirilmesi, uygulanması ve sürdürülmesi ile ilgili projeler - Veri odaklı iklim değişikliği izleme çözümleri için projeler - Ana hedefi yenilenebilir elektrik üretiminin veya kullanımının artırılması ve yenilenebilir enerjinin güç sistemlerine entegrasyonunun desteklenmesi olan ekipman ve altyapı	İklim adaptasyonu	değişim	İklim değişikliği adaptasyonu İklim değişikliğine uyuma önemli katkı (1.a) mevcut iklimin ve gelecekte beklenen iklimin söz konusu ekonomik faaliyet üzerindeki olumsuz etki riskini önemli ölçüde azaltan veya insanlar, doğa veya varlıklar üzerindeki olumsuz etki riskini artırmadan bu olumsuz etkiyi önemli ölçüde azaltan uyum çözümlerini içerir
 	- Hammadde kullanımının azaltılması, kaynak verimliliğinin desteklenmesi ve iklim değişikliğinin azaltılması üzerinde olumlu etkiye sahip projeler, örneğin - Ürünlerin geri dönüştürülebilirliğini/yeniden kullanılabilirliğini artırmaya yönelik projeler - Endüstriler için üretimde hammadde yerine geçen atık ve/veya geri dönüştürülmüş malzemelerin kullanımını artırmayı amaçlayan projeler¹⁰ - Kaynak verimliliğini artırmak için üretim sistemlerinin dijitalleştirilmesini amaçlayan projeler¹¹	Eko-verimli	ve/veya	Döngüsel ekonomiye geçiş Döngüsel ekonomiye geçişe önemli katkı (1.a) sürdürülebilir biyo-bazlı ve diğer hammaddeler de dahil olmak üzere doğal kaynakları, aşağıdakiler de dahil olmak üzere üretimde daha verimli kullanır (i) birincil hammadde kullanımını azaltarak veya yan ürün ve ikincil hammadde kullanımını artırarak; veya (ii) kaynak ve enerji verimliliği önlemleri (1.b) özellikle tasarım ve üretim faaliyetlerinde ürünlerin dayanıklılığını, onarılabiliğini, yükseltilebilirliğini veya yeniden kullanılabilirliğini artırır

¹⁰ Azaltılması zor ve karbon yoğun sektörlerle ilişkili faaliyetler/projeler hariç tutulacaktır.

¹¹ Fosil yakıt kullanan faaliyetlerle ilgili projeler hariç tutulmuştur.

- Aşağıdaki kriterlerden en az birini sağlayan yeşil bina projelerinin inşası, satın alınması veya geliştirilmesi:
 - ABD Enerji ve Çevre Tasarımında Liderlik (LEED): Altın veya üzeri
 - Bina Araştırma Kuruluşu Çevresel Değerlendirme Yöntemi (BREEAM): Mükemmel veya üzeri
 - Türkiye Yeşil Binalar Konseyi (ÇEDBİK) Yeşil Bina Sertifikası "çok iyi" veya üzeri

Yeşil binalar

İklim değişikliğinin azaltılması

İklim değişikliğinin azaltılmasına önemli katkı

(1.b) Katı fosil yakıtların kullanıldığı enerji üretim faaliyetleri çevresel açıdan sürdürülebilir ekonomik faaliyetler olarak nitelendirilmediği için bu faaliyetler hariç olmak üzere enerji verimliliğinin artırılması.

4. Değerlendirme ve Seçim Süreci

4.1. Uygun Sürdürülebilir Projeler Seçim Süreci

Proje Finansman Ekibi potansiyel uygun projeleri seçer ve Proje Değerlendirme Ekibini bilgilendirir. Uygun sosyal ve yeşil projeler, teknik değerlendirme, çevresel ve sosyal risk değerlendirme, finansal değerlendirme ve değerlendirme ile ekonomik ve sektörel değerlendirme ekiplerinden oluşan Proje Değerlendirme Ekibi tarafından seçilir. Ekipler Kredi Değerlendirme Raporu'nun hazırlanmasından sorumludur ve bu raporlar nihai onay için Kredi Değerlendirme Komitesi'ne (KDK) ve Yönetim Kurulu'na sunulur. Nihai onayın ardından tahsis süreci iç prosedürler doğrultusunda işlemektedir.

Mali Analiz ve Değerleme Ekipleri projeleri değerlendirdikten sonra, Sürdürülebilirlik ve Çevresel ve Sosyal Değerlendirme Departmanı, sosyal ve yeşil tahvil uygunluk kriterlerine, ulusal çevresel ve sosyal yasa ve yönetmeliklere, TKYB'nin Çevresel ve Sosyal Politika ve Prosedürüne ve uygulanabilir olduğu durumlarda Banka'nın karşılamayı taahhüt ettiği diğer tüm çevresel ve sosyal standartlara uygunluğunu değerlendirir. İlgili Hariç Tutulanlar Listesi kapsamına giren projeler hiçbir koşulda finanse edilmez.

Her proje için, TKYB'nin Çevresel ve Sosyal Risk Değerlendirme Modeli (ERET) aracılığıyla yapılan değerlendirmeye göre sahaya özgü çevresel ve sosyal risk kategorizasyonu yapılmaktadır. Belirlenen çevresel ve sosyal risk kategorisine göre, Banka riskleri ve etkileri azaltmak için eylem planları geliştirir ve kredi vadesi boyunca performansı izler. Müşteriler, kapasite oluşturmaları ve çevresel ve sosyal performanslarını etkin bir şekilde artırmaları için desteklenir. Banka ayrıca, kredi vadesi boyunca finanse ettiği tüm yatırımlar için düzenli raporlama talep etmekte ve çevresel ve sosyal izleme yapmaktadır. Uygunluk kriterlerine göre sosyal ve yeşil projelerin performansı, çevresel ve sosyal izleme raporlarının bir parçası olacaktır. TKYB'nin Çevresel ve Sosyal Politika ve Prosedürü şu adreste yayınlanmaktadır:

<https://kalkinma.com.tr/assets/uploads/pdf/TKYB-environmental-and-social-policy.pdf7>

Proje seçim sürecini yönetmek ve gelirlerin tahsisini izlemek amacıyla özel bir Sürdürülebilir Finansman Çalışma Grubu kurulmuştur. Grup, Kurumsal Bankacılık ve Proje Finansmanı, Sürdürülebilirlik ve Çevresel Sosyal Etki Yönetimi, Kalkınma Finansmanı Kurumları, Kredi Tahsis ve Finansal Kurumlar bölümlerinin üyelerinden oluşmaktadır (Sürdürülebilir Finansman Çalışma Grubu'nun adı, yapısı, işlevleri, sorumlulukları ve üyeleri TKYB'nin kendi takdirine bağlı olarak değiştirilebilir).

4.2. Gizlilik

Sürdürülebilir Finansman Çerçevesi kamuya açık bir belgedir ve TKYB'nin resmi web sitesi (www.kalkinma.com.tr).

Şikayet Giderme Mekanizması (GRM)

TKYB'nin faaliyetlerinin doğrudan ve dolaylı çevresel ve sosyal performansı, sürekli iyileştirme amacıyla yıllık olarak gözden geçirilir. Ticari ve yasal olarak mümkün olduğu durumlarda, Çevresel ve Sosyal Yönetim Sistemi'ne (ÇSYS) uygun olarak onaylanan finansmanlar, risk kategorilerine göre düzenli olarak TKYB'nin internet sitesinde tüm paydaşlarla paylaşılmaktadır. Herhangi bir

TKYB'nin faaliyetlerinden ve finansman faaliyetlerinden doğrudan ve/veya önemli ölçüde etkilenen taraf, şikayetlerini <http://kalkinma.com.tr/> adresindeki web sitesi aracılığıyla veya surdurulebilirlik@kalkinma.com.tr adresine e-posta göndererek TKYB'ye iletebilir. Alınan tüm şikayetler sistematik bir şekilde belgelenir, zamanında yanıtlanır ve periyodik olarak üst yönetime raporlanır. TKYB ayrıca Müşterilerinden ilgili Ç&S bilgilerinin açıklanmasını ve finanse ettiği faaliyetlerle ilişkili bir şikayet giderme mekanizmasının kurulmasını talep edebilir.

5. Gelirlerin Yönetimi

5.1. Tahsis Takibi ve İzleme

Bu çerçeve kapsamında ihraç edilen Sürdürülebilir Finansman Araçlarının net gelirleri, bu gelirlerin Uygunluk Kriterlerine uygun ve yukarıda sunulan Uygun Sürdürülebilir Projeler Seçim Sürecine tabi bir kredi portföyüne, Uygun Kredi Portföyüne tahsis edilmesi amacıyla TKYB tarafından yönetilecektir. Bu Çerçeve kapsamında ihraç edilecek net gelirler yalnızca uygun yeşil ve sosyal projelerin finansmanına ve/veya yeniden finansmanına tahsis edilecektir.

TKYB, en azından bu Çerçeve kapsamında ihraç edilen Sürdürülebilir finansman araçlarından elde edilen net gelirle eşleşen veya bu geliri aşan uygun bir portföy tutmayı amaçlamaktadır.

Bu Çerçeve kapsamında ihraç edilen Sürdürülebilir finansman araçlarının ömrü boyunca, bir işletme veya projenin uygunluk kriterlerini yerine getirmeyi bırakması durumunda, TKYB, gerektiğinde, söz konusu uygunsuzluğun farkına vardktan sonra portföyden çıkaracak ve makul olarak uygulanabilir olan en kısa sürede başka bir uygun kredi ile değiştirecektir. Bu Çerçeve kapsamında ihraç edilen sürdürülebilir finansman aracının tahsis edilmeden kalan net gelirleri için, TKYB, kendi takdirine bağlı olarak, gelirleri nakit veya nakit benzerlerinde, para piyasası fonlarında ve/veya diğer kısa vadeli likit araçlarda tutacaktır.

Çevresel ve Sosyal İzleme

ÇSYS'nin bir parçası olarak Banka, müşterilerinin faaliyetlerini ulusal çevresel ve sosyal yasa ve yönetmeliklere, Banka'nın kendi politika ve prosedürlerine ve Banka'nın karşılamayı taahhüt ettiği tüm ilgili çevresel ve sosyal standartlara uygun olarak yürütmelerini desteklemek amacıyla finanse ettiği tüm yatırımlar için düzenli raporlama talep etmekte ve çevresel ve sosyal izleme yapmaktadır. Müşteriler, kapasite oluşturmaları, çevresel ve sosyal performanslarını etkin bir şekilde artırmaları ve etkilerini iyileştirmeleri için desteklenmektedir.

5.2. Dış İnceleme

İkinci Taraf Görüşü

TKYB, TKYB Sürdürülebilir Finans Çerçevesinin geçerliliğini teyit etmek için Sustainability's'ten bağımsız bir İkinci Taraf Görüşü (SPO) alacaktır. SPO sağlayıcısı, TKYB'nin Sürdürülebilir Finans Çerçevesini gözden geçirecek ve ICMA GBP ve SBP, LMA GLP ve SLP ve en iyi piyasa uygulamaları ile uyumunu teyit edecektir.

Yıllık İnceleme

TKYB, fon tahsisinin Çerçeve kriterleriyle uyumuna ilişkin yıllık bir değerlendirmeyi yansıtmak amacıyla, dış denetçisinden Sürdürülebilir Finansman Araçlarının gelirlerinin Uygun Projelere tahsisine ilişkin yıllık sınırlı güvence raporu sunmasını talep edebilir.

6. Raporlama

TKYB, ihraç edilen herhangi bir Sürdürülebilir Finansman Aracının süresi boyunca, gelirlerin tahsisi ve tahsisat alan projelerin etkisi hakkında yıllık bir rapor yayınlamayı amaçlamaktadır. Bu rapor Banka'nın internet sitesinde (www.kalkinma.com.tr) yayınlanacaktır.

Her bir Sürdürülebilir Finansman Aracına ilişkin raporlama, söz konusu Sürdürülebilir Finansman Aracının finansman tarihini takip eden 1 yıl içinde ve gelirler uygun projelere tamamen tahsis edilene kadar her yıl yapılacaktır.

Tahsis Raporlaması

TKYB, gelirlerin toplam tahsisini detaylandıran yıllık bir rapor yayınlamayı amaçlamaktadır. TKYB ayrıca, mümkün olduğu ölçüde, uygun projelere yapılan tahsisi, müşteri isimlerine atıfta bulunmadan kategori düzeyinde ve mümkünse projelerin kısa bir tanımıyla birlikte raporlamayı amaçlamaktadır. Tahsis raporu, uygulanabildiği ölçüde, aşağıdaki gibi göstergeler sağlayacaktır:

- Söz konusu Sürdürülebilir Finansman Aracının gelirlerinden Uygun Kredi Portföyüne tahsis edilen miktar veya yüzde;
- Tahsis edilmemiş gelirlerin bakiyesi (varsa);
- Varlıkların coğrafi dağılımı (ülke düzeyinde) ;
- Yeni finansman ve yeniden finansman miktarı veya yüzdesi.

Etki Raporlaması

TKYB, 23 Eylül 2021 tarihinde yürürlüğe giren Etki Yönetimi için Çalışma İlkeleri'ni (OPIM) Türkiye'de imzalayan ilk kuruluş oldu. TKYB, ilkelerin küresel standartlarına uygun olarak, proje finansmanı ve Kalkınma Fonu faaliyetlerini daha fazla disiplin, şeffaflık ve ölçülebilirlik sağlayarak "etki merceği" ile yönetecek. TKYB, Etki İlkeleri'nin imzacısı olmaya devam ettiği sürece, bu ilkelere uyacağını teyit eder:

1. TKYB, Yönetim Hükümleri uyarınca zaman zaman belirlenebilecek gereklilikleri ve sınırlamaları kabul edecektir;
2. TKYB, İmza Mektubu tarihinin birinci yıldönümünde veya öncesinde ve daha sonra yıllık olarak Sekretarya tarafından zaman zaman yayınlanan Yönetim Hükümleri ve Raporlama Gereklilikleri ve Yıllık Bilgilendirme Beyanı Şablonu (veya eşdeğeri veya halefi gereklilikler) uyarınca web sitesinde bir bilgilendirme beyanı ("Bilgilendirme Beyanı") yayınlayacaktır:
 - a. Etki İlkelerinin İmzacısı olarak statüsü ve Kapsanan Varlıklarının bir listesi;
 - b. İmza Sahibinin Teminat Altındaki Varlıklarının toplam değeri (ABD Doları);

c. Her bir İlkenin İmzacının yatırım sürecine nasıl dahil edildiği ve İmzacının yatırım süreçlerini Etki İlkeleri ile daha fazla uyumlu hale getirebileceğine iyi niyetle inandığı alanlar; ve

d. Düzenli aralıklarla, etki yönetimi sisteminin Kapsanan Varlıklarla ilgili olarak Etki İlkeleriyle uyumlu olduğuna dair en son bağımsız doğrulama.

Bu çerçevede finanse edilecek her bir proje, temel performans göstergelerine ve ilgili SKA hedeflerine ve mümkün olduğu ölçüde etkilerine göre izlenecektir. Projenin çevresel ve sosyal yönetim performansı, paydaşlardan alınan şikayet ve öneriler, iş kazaları TKYB Çevresel ve Sosyal Politika ve Prosedürüne göre izlenecektir.

Yeşil Proje Kategorileri Temel Performans Göstergeleri

Uygun Yeşil Proje Kategorisi	Anahtar Performans Göstergesi (KPI)
Yenilenebilir enerji	Azaltılan/önlenen yıllık sera gazı azaltımı (tCO _{2e}) İnşa edilen yenilenebilir enerji üretim kapasitesi (MW) Yenilenebilir enerji üretimi (kWh/yıl)
Enerji verimliliği	Azaltılan/önlenen yıllık sera gazı azaltımı (tCO _{2e}) Yıllık enerji tasarruf (MWh/yıl ve/veya MWh/GWh) (elektrik) Finanse edilen proje sayısı Dağıtım kapasitesi (MW) İletim mesafesi (km)
Kirliliğin önlenmesi ve kontrolü	Proje öncesi ve sonrası atık azaltma oranı toplam atığın %'si Geri dönüştürülen atık miktarı (ton veya toplam atığın %'si olarak) Aritılan atık su miktarı (m ³ /yıl) Deşarj edilen atık su analizi
Çevresel açıdan sürdürülebilir yaşam yönetimi Doğal kaynaklar ve arazi kullanımı	Sürdürülebilir yönetim sertifikası Tarımsal ürün üretim verimi (ton/yıl)
Temiz ulaşım	Azaltılan/önlenen yıllık sera gazı azaltımı (tCO _{2e})
Sürdürülebilir su ve atık su yönetimi	Proje öncesi ve sonrası yıllık su tasarrufu (m ³ /yıl) Proje öncesi ve sonrası su azaltım oranı (%) Aritılan atıksu miktarı (m ³ /yıl) Deşarj edilen atık su analizi
İklim değişikliği adaptasyonu	Finanse edilen proje sayısı
Eko-verimli ve/veya döngüsel ekonomiye uyarlanmış ürünler, Üretim teknolojileri ve süreçleri	Kaynak tüketimi azaltma oranı (ton hammadde/yıl) Ayrıştırılan ve/veya toplanan, işlenen ve geri dönüştürülen yıllık mutlak (brüt) atık miktarı

	Azaltılan/önlenen sera gazı azaltımı (tCO _{2e}) (%) önce ve proje sonrasında
Yeşil binalar	Yeşil bina sertifikası

Sosyal Proje Kategorileri Temel Performans Göstergeleri

Sosyal Proje Kategorisi	
Temel Hizmetlere Erişim	İnşa edilen/yükseltilen hastane ve diğer sağlık hizmetleri sayısı Projeden yararlanan hasta sayısı
	Finanse edilen eğitim tesisi sayısı Eğitime erişimlerini iyileştiren öğrenci sayısı Projeden yararlanan çocuk sayısı
İstihdam yaratma	Finanse edilen KOBİ sayısı Yaratılan istihdam sayısı Kadın istihdamı sayısı
Gıda güvenliği ve sürdürülebilir gıda sistemleri	Proje sayısı Gıda kaybı/atık azaltma oranı Önlenen gıda atığı miktarı (ton/yıl)

Ekler

TKYB Çevresel ve Sosyal Politikası

<https://kalkinma.com.tr/assets/uploads/pdf/TKYB-environmental-and-social-policy.pdf>

Ç&S ile ilgili politikalara ilişkin ek bilgilere <https://kalkinma.com.tr/en/home> adresindeki TKYB Entegre Raporu / Faaliyet Raporu'ndan ulaşılabilir

Dışlama Listesi

Türkiye Kalkınma ve Yatırım Bankası Çevre ve Sosyal Politikasına göre, Banka aşağıdakileri içeren projeleri/faaliyetleri bilerek finanse etmeyecektir:

1. Zorla çalıştırma¹veya çocuk işçiliğinin zararlı veya sömürücü biçimleri²;
2. Projenin bulunduğu ülkenin ulusal yasaları veya yönetmelikleri ya da uluslararası sözleşmeler ve anlaşmalar uyarınca yasa dışı kabul edilen veya uluslararası aşamalı kaldırma veya yasaklara tabi olan herhangi bir ürün veya faaliyetin üretimi veya ticareti, örneğin
 - a. Poliklorlu bifenil (PCB) içeren ürünlerin üretimi veya ticareti³.
 - b. İlaçların, pestisitlerin/herbisitlerin ve diğer tehlikeli maddelerin üretimi veya ticareti, uluslararası aşamalı olarak durdurma veya yasaklamalara tabidir (Rotterdam Sözleşmesi, Stockholm Sözleşmesi)⁽⁴⁾.
 - c. Ozon tabakasını incelten maddelerin üretimi ya da ticareti uluslararası aşamalı azaltıma tabidir (Montreal Protokolü)⁽⁵⁾.

1 Zorla çalıştırma, gönüllü olarak yapılmayan ve bir kişiden güç v e y a ceza tehdidi altında talep edilen her türlü iş veya hizmet anlamına gelir (sözleşmeli işçilik, bağlı işçilik veya benzer iş sözleşmesi düzenlemeleri veya insan ticareti mağdurlarının çalıştırılması gibi her türlü zorla veya zorunlu çalıştırma dahil).

2 Bu Listenin amaçları doğrultusunda, çocuk işçiliğinin zararlı veya sömürücü biçimleri, 18 yaşın altındaki çocukların, doğası veya gerçekleştirildiği koşullar nedeniyle sağlıklarını, güvenliklerini veya ahlaklarını tehlikeye atması muhtemel işlerde çalıştırılması anlamına gelir; Ancak Projenin bulunduğu ülkenin yasa veya yönetmelikleri, Uluslararası Çalışma Örgütü'nün 1973 tarihli Asgari Yaş Sözleşmesi'ne uygun olarak, sağlık, güvenlik ve ahlaklarının tam olarak korunması v e ilgili faaliyet dalında yeterli özel eğitim veya mesleki eğitim almış olmaları koşuluyla en az 16 yaşındaki çocukların bu tür işlerde çalıştırılabileceğini öngörüyorsa, çocuk işçiliği, çocukların bu yasa ve yönetmeliklere uygun olmayan işlerde çalıştırılması anlamına gelir.

3 PCB'ler: Poliklorlu bifeniller yüksek derecede zehirli kimyasallardan oluşan bir gruptur. PCB'lerin 1950'den 1985'e kadar olan yağ dolu elektrik transformatörlerinde, kapasitörlerde ve şalt cihazlarında bulunması muhtemeldir.

4 Birleşmiş Milletler Tüketimi ve/veya Satışı Yasaklanan, Geri Çekilen, Ciddi Şekilde Kısıtlanan veya Hükümetler Tarafından Onaylanmayan Ürünlerin Konsolide Listesi; Uluslararası Ticarette Bazı Tehlikeli Kimyasallar ve Pestisitler için Ön Bildirimli Kabul Prosedürlerine İlişkin Sözleşme (Rotterdam Sözleşmesi); Kalıcı Organik Kirleticilere İlişkin Stockholm Sözleşmesi; Dünya Sağlık Örgütü Pestisitlerin Tehlikelerine Göre Sınıflandırılmasını Tavsiye Etmektedir. Aşamalı olarak kullanımdan kaldırılan veya yasaklanan farmasötik ürünlerin bir listesine <http://www.who.int> adresinden ulaşılabilir. Aşamalı olarak kullanımdan kaldırılan veya yasaklanan pestisit, herbisit ve diğer tehlikeli maddelerin listesine <http://www.pic.int> adresinden ulaşılabilir.

5 Ozon Tabakasını İncelten Maddeler (ODS'ler): Stratosferik ozonla reaksiyona girerek onu tüketen ve kamuoyunda yaygın olarak bilinen "ozon deliklerine" neden olan kimyasal bileşikler. Ozon Tabakasını İncelten Maddelere İlişkin Montreal Protokolü, OTİM'leri ve bunların hedef azaltım ve aşamalı olarak kullanımdan kaldırılma tarihlerini listelemektedir. Aerosoller, soğutucu akışkanlar, köpük şişirici maddeler, çözücüler ve yangından korunma maddelerini içeren Montreal Protokolü tarafından düzenlenen kimyasal bileşiklerin bir listesi, imzacı ülkelerin ayrıntıları ve aşamalı olarak azaltma hedef tarihleri ile birlikte Birleşmiş Milletler Çevre Programı'ndan temin edilebilir, <http://www.unep.org/ozone/montreal.shtml>

3. Yaban hayatı ticareti veya yaban hayatı ürünlerinin üretimi veya ticareti Nesli Tehlike Altında Olan Yabani Hayvan ve Bitki Türlerinin Uluslararası Ticaretine İlişkin Sözleşme (CITES)⁽⁶⁾kapsamında düzenlenmektedir.
4. Uluslararası hukuk (Basel Sözleşmesi) kapsamında yasaklanan atıkların sınır ötesi hareketleri.
5. Paramiliter malzemeler de dahil olmak üzere silah ve mühimmat üretimi veya ticareti.
6. Bira ve şarap hariç olmak üzere alkollü içecek üretimi veya ticareti.
7. Tütün üretimi veya ticareti.
8. Kumar, kumarhaneler ve eşdeğer işletmeler.
9. Sınırlandırılmamış asbest liflerinin üretimi, ticareti veya kullanımı⁷.
10. Projenin bulunduğu ülkenin mevzuatı tarafından yasaklanan faaliyetler veya Bonn Sözleşmesi, Ramsar Sözleşmesi, Dünya Mirası Sözleşmesi ve Biyolojik Çeşitlilik Sözleşmesi gibi biyolojik çeşitlilik kaynaklarının veya kültürel kaynakların korunmasına ilişkin uluslararası sözleşmeler tarafından.
11. Birincil tropikal nemli ormanlarda veya yaşlı ormanlarda kullanılmak üzere ticari ağaç kesme işlemleri veya ağaç kesme ekipmanı satın alınması.
12. Sürdürülebilir şekilde yönetilen ormanlar dışında ahşap veya diğer ormancılık ürünlerinin üretimi veya ticareti.
13. Büyük ölçekli pelajik sürüklenen ağ balıkçılığı ve ince gözenekli ağ balıkçılığı gibi deniz ve kıyı balıkçılığı uygulamaları, çok sayıda hassas ve koruma altındaki türe zarar vermekte ve deniz biyoçeşitliliğine ve habitatlarına zarar vermektedir.
14. IMO gerekliliklerine (IMO, MARPOL, SOLAS ve Paris MOU)⁽⁸⁾uymayan tankerlerde petrol veya diğer tehlikeli maddelerin nakliyesi.

6 Nesli Tehlike Altında Olan Yabani Hayvan ve Bitki Türlerinin Uluslararası Ticaretine İlişkin Sözleşme (CITES). CITES listesinde yer alan türlerin bir listesi CITES sekreteryasından temin edilebilir, <http://www.cites.org>.

7 Bu, asbest içeriğinin yüzde 20'den az olduğu yapıştırılmış asbestli çimento kaplamaların satın alınması ve kullanılması için geçerli değildir.

8 Uluslararası Denizcilik Örgütü (IMO) gerekliliklerine uyumsuzluk: Gemilerden Kaynaklanan Kirliliğin Önlenmesine İlişkin Uluslararası Sözleşme (MARPOL), Denizde Can Emniyeti Uluslararası Sözleşmesi (SOLAS) sertifikalarının tümüne sahip olmayan tankerler (Uluslararası Emniyet Yönetimi Koduna uygunluk dahil ancak bununla sınırlı olmamak üzere), Liman Devleti Kontrolüne İlişkin Paris Mutabakatı Zaptı (Paris MOU) ile yasaklanan tankerler ve MARPOL yönetmeliği 13G kapsamında aşamalı olarak kullanımdan kaldırılması gereken tankerler. Hayır tek

gövde tanker üzerinde 25 yıl yaş olmalıdır

kullanılır. [http://www.imo.org/About/Conventions/ListOfConventions/Pages/International-Convention-for-thePrevention-of-](http://www.imo.org/About/Conventions/ListOfConventions/Pages/International-Convention-for-thePrevention-of-Gemilerden-Kaynaklanan-Kirlilik-28MARPOL%29.aspx)

[Gemilerden Kaynaklanan Kirlilik-](http://www.imo.org/About/Conventions/ListOfConventions/Pages/International-Convention-for-thePrevention-of-Gemilerden-Kaynaklanan-Kirlilik-28MARPOL%29.aspx)

[28MARPOL%29.aspx](http://www.imo.org/About/Conventions/ListOfConventions/Pages/International-Convention-for-thePrevention-of-Gemilerden-Kaynaklanan-Kirlilik-28MARPOL%29.aspx).